TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 6, Sayı: 23, Aralık 2019, s. 207-218

Sefa AYHAN

Bilim Uzmanı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, sefayhan@gmail.com

Fatih KANA

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
fatihkana@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1087-4081.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN DİL BİLGİSİ ÖĞRENİMİNE YÖNELİK KAYGI DÜZEYLERİ¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimi sürecinde yaşadıkları kaygı düzeyleri ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimi sürecinde yaşadıkları kaygı durumları ve edindikleri yeterlikler ile ilgili görüşleri, çeşitli veri toplama araçlarıyla alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinde TÖMER'de C1 kurunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verileri analiz etmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimi sırasında nadiren kaygı durumu yaşadıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte yabancı öğrencilerin dil bilgisi öğrenimine yönelik öz yeterlik algıları da orta düzeyde tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğrenimi, kaygı, öz yeterlik, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

¹ Bu araştırma, ilk yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ANXIETY LEVELS OF STUDENTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE FOR GRAMMAR LEARNING

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of Turkish students as a foreign language about their anxiety levels during grammar learning process. For this purpose, the opinions of the students learning Turkish as a foreign language about their anxiety situations and their competences during grammar learning process were taken with various data collection tools. The case study design, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study group of the research is consists of students studying at TÖMER C1 at a state university west of Turkey. Content analysis method was used to analyze the data obtained in the study. As a result of the study, it was found that students who learn Turkish as a foreign language rarely experience anxiety during grammar learning. In addition, foreign students' perceptions of self-efficacy towards grammar learning were found to be moderate.

Keywords: Anxiety, grammar learning, self-efficacy, teaching Turkish as a foreign language.

GİRİŞ

İletişimin ve bilginin taşındığı en önemli unsurlardan biri de hiç şüphesiz ki dildir (Yalçın, 2012, s. 9). Ulaşım ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler, dünya yuvarlağının gittikçe küçülmesine yol açmış ve insanların kendi bölgelerindeki ve dünyanın birçok yerindeki insanlarla iletişim kurmasını kolaylaştırmıştır. Bu yüzden günümüzde insanın ana dili dışında, yabancı bir dil öğrenmeye niçin ihtiyaç duyduğu konusu neredeyse artık herkesçe cevap verilebilecek bir gerçek halini almıştır. Dünya küreselleşmektedir ve küreselleşen dünyada pek çok insan, birbirinden farklı sebeplerle yeni bir dil öğrenme arayışına girmektedir (Güzel ve Barın, 2013, s. 15). İnsanların yabancı bir dili öğrenme sebepleri ele alındığında pek çok şey sayılabilir: göç, eğitim, evlilik, kişisel merak, akademik başarı vb. Bu sebepler Türkçemizin de yabancı dil olarak öğrenilmesinin tercih edilmesinde etkilidir. Türkçemizin yabancı bir dil olarak öğrenilmesine yönelik tercihlerin artmasının yanında yabancı dil olarak Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda da son yıllarda artış gözlenmektedir (Er, Biçer, ve Bozkırlı, 2012; Göçer, Tabak, ve Coşkun, 2012; Büyükkız, 2014; Bozkurt ve Uzun, 2015; Biçer, 2017). Bu çalışmada da yabancı dil olarak öğrenilecek bir dilin en önemli öğelerinden olan dilin yapısı yani grameri ve yeni öğrenilecek her türlü bilginin en doğru, en etkili ve en verimli olarak öğrenilebilmesi için önemli olgular olan kaygı ile öz yeterlik üzerinde durulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kaygı üzerine yapılan çalışmaların genel olarak dört temel dil becerisi olan “dinleme, konuşma, okuma ve yazma” üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Tiryaki, 2013; Tüfekçioğlu, 2013; Göçer, 2015; Melanlığlu, 2015). Dil bilgisi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde ise genellikle herhangi bir dil bilgisi konusunun yabancı dil olarak Türkçe öğretimi uygulamalarındaki işleyişi üzerinde durulmuştur (Pilancı ve Saltık, 2019).

Bu araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe dil bilgisi öğrenimine yönelik kaygı düzeylerinin ve nedenlerinin, bununla birlikte öz yeterlik algılarının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bölüm II: Yöntem

Yöntem bölümünde, araştırmaya konu olan problem durumunun bilimsel yollarla uygulandığı evren ve örneklem üzerinde geçirdiği tüm süreç boyunca kullanılan araştırma modeli, evren ve örneklem/çalışma grubu, veri toplama araçları ve elde edilen bu verilerin istatistiksel analizleri için veri analiz teknikleri tüm yönleriyle ifade edilecektir.

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması nasıl ve niçin soruları yoluyla, olay ve gerçek yaşam arasında bağ yeterince açık olmadığı zamanlarda kullanılan araştırmacının olay üzerinde az ya da hiç kontrolünün olmadığı araştırma türüdür (Yin, 1984). Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin hem kaygı düzeylerini hem de öz yeterlik algılarını ölçmek için yarı yapılandırılmış görüşme formundan faydalanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerini elde etmek için yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen verileri daha derinlemesine keşfetmek için seçilen 4 yabancı öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Aynı zamanda ses kayıt cihazıyla görüşmeler de kayda alınmıştır. Böylelikle de elde edilen verileri anlamlı hale getirmek için kodlamalar ve temalardan yararlanılmıştır. Verileri somut bir biçimde ortaya koymak ve daha çarpıcı hale getirebilmek üzere araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarından doğrudan alıntılar da yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada nitel çalışma grubu belirlenirken maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk vd. (2015), maksimum çeşitlilik örneklemede evrende incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumların belirlenerek araştırmaların bu durumlar üzerine yoğunlaşması olarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemini açıklar. Dikkat edilmesi gereken nokta, örnekleme yansıtılacak çeşitlilik durumlarının araştırmanın amacının göz önüne alınarak karara varılmasıdır. Burada temel amaç, araştırmanın amacıyla tutarlı olarak belirlenen farklı durumlar arasındaki ortak ya da ayrılan yönlerin ortaya çıkarılması ve bununla da problemin daha geniş bir çerçevede betimlenmesidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre de maksimum çeşitlilik yönteminde amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak, bu örneklemede çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 4 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin milliyetleri ve dil seviyeleri incelendiğinde bu öğrencilerden 3'ü Somali vatandaşı, 1'inin ise Türkmenistan vatandaşı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin hepsinin de Türkçe dil seviyeleri C1 (ileri düzey) düzeyindedir.

Çalışma grubuna katılan öğrencilerin cinsiyeti ve en büyük ile en küçük yaş aralığına bakıldığında öğrencilerin hepsinin erkek; en küçük öğrencinin 22 yaşında, en büyüğü ise 25 yaşında olan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Nitel araştırma çalışma grubuna katılan öğrencilerin eğitim durumlarına bakıldığında lisans düzeyinde 2 yabancı öğrenci, yüksek lisans düzeyinde de 2 yabancı öğrenci bulunmaktadır.

Nitel araştırma çalışma grubuna katılan öğrencilerin ana dilleri ve ana dilleri dışında başka bildiği diğer diller olarak gruplandırıldığında 3 öğrencinin ana dillerinin Somalice, 1 öğrencinin ise Türkmence olduğu, 2 dil bilen 2 yabancı öğrenci sayısı, 3 dil bilen de 2 yabancı öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmanın Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Araştırmada nitel veriler elde etmek için kullanılan "*Dil Bilgisi Öğrenimine Yönelik Kaygı ve Öz Yeterlik Yarı Yapılandırılmış Mülakat Formu*" araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Mülakat formunun ön bölümünde formun uygulanacağı öğrencilerin kişisel bilgilerine yer verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formu, gönüllülük esasına dayanarak seçilen iki öğrenci ile "test-tekrar test" yöntemi uygulanarak sorular ilk sorulduğu şekliyle üzerinde hiçbir oynama yapılmadan iki hafta arayla tekrar aynı öğrencilere sunulmuştur. Öğrencilerin önceki ifadelerine benzer yanıtlar verdikleri görülmüştür. Böylece "*test-tekrar test*" yöntemiyle formun güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formu, alanında uzman olan aynı zamanda yabancı dil olarak Türkçe derslerine giren iki okutmana sorulmuştur. Öğretmenlerin verdikleri onay doğrultusunda soruların "kapsam geçerliği" sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel verilerini elde etmek için kullanılan dil bilgisi öğrenimine yönelik kaygı ve öz yeterlik yarı yapılandırılmış mülakat formu ise Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan C1 dil düzeyindeki 4 öğrenciye güz döneminde uygulanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, yabancı öğrencilerin Türkçenin dil bilgisi ile alakalı yaşadıkları kaygı durumlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Bu amaçla mülakat formunun kaygı ile ilgili bu kısmına genel bir soru niteliğinde "*Türkçe dersinde genel olarak nasıl hissediyorsunuz? Gergin ve stresliyseniz sizce nedenleri neler olabilir?*" şeklinde soruyla başlanmıştır. Öğrencilerin çoğu kaygı durumunu ilk başlarda yaşadıklarını, daha sonra zaman geçtikçe kendilerini daha iyi hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 1

Örneklem Grubunun Derste Yaşadıkları Kaygı Durumlarıyla İlgili Görüşleri

Kaygı Faktörü	f
Hata Yapma Korkusu	2
İletişim Kaygısı	2

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin, yabancı dil olarak Türkçe dersine girerken başlarda çeşitli kaygılar taşıdıkları görülmektedir. Özellikle yeni bir dil olması ve sınıflarda ilk kez bulunmaları sebebiyle derse girecek olan öğretmenin söyleyeceklerini anlayamama bundan dolayı da iletişim kaygısı taşıdıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca dili henüz bilememelerinin öğretmenin soracağı sorularda kendilerini hataya düşüreceklerinden endişe ettikleri için hata yapma korkusu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan çalışma grubunun görüşleri ise şu şekildedir:

“İlk başlarda gerginlik yaşadım. Öğretmen sınıfta soru sorarsa yanlış cevap vereceğimden korkuyordum.” (K1, hata yapma korkusu)

“Bulunduğunuz ortam, hocalarımız, sınıfımız, arkadaş ortamı, kaldığımız yurt buralarda hataların düzeltilmesi önemli. Bu motivasyonu artırır. Böyle ortamlardan uzak dil öğrenilemez.” (K2, hata yapma korkusu)

“Başlarda kaygı yaşadım. Mesela 2 tane hoca vardı. Bir tanesi güler yüzlüydü ve birbirimizi anlamadığımızda ellerini kullanırdı. Daha rahat olurdum.” (K3, iletişim kaygısı)

“İlk geldiğimde endişe yaşıyordum, çünkü bilmiyordum.” (K4 iletişim kaygısı).

Kaygı ile ilgili mülakat sorularına öğrencilerin derste yaşadıkları kaygı durumlarının neler olabileceğinin tespiti amacıyla *“Türkçe derslerinde dil bilgisi(gramer) ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Bu sorunlar sizde endişe yaratıyor mu?”* sorusu sorularak devam edilmiştir.

Tablo 2

Örneklem Grubunun Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi ile İlgili Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşleri

Kaygı Faktörü	f
Sosyal Kaygı	2
Çeviri Kaygısı	1
Unutma Korkusu	1

Tablo 2 incelendiğinde yabancı öğrencilerin dil bilgisi dersi ile ilgisi daha çok çevresindeki arkadaşlarının verecekleri yanlış cevaba gülmesi ya da kendisinden daha ileride olmaları durumunda onlardan geri kalacağı endişesiyle moralinin bozulması gibi nedenlerde sosyal kaygı yaşadıkları görülmektedir. Yabancı öğrencilerin konu ile ilgili görüşleri de şöyledir:

“Diğer öğrencilerin dilde ilerleme seviyesinin farklı olması endişe yaratıyordu. Derste arkadaşlarıma soru sorduklarında cevaplıyorlarsa ben cevaplamadığımda moralim bozuluyor, korkuyordum.” (K3 Sosyal kaygı)

“Sınıfta arkadaşlarım verdiğim yanlış cevaba gülünce utanırdım.” (K1, Sosyal kaygı)

“Gramer ile ilgili sorunlar yaşadım. Mesela zaman konusu Türkçe de geçmiş, gelecek, geniş ve şimdiki zaman vardır. Ama İngilizcede bile bu böyle değil. Bunu çevirirken sorun yaşıyordum. Mesela Ali gelmiş, bunu anlıyordum ama Ali dün gelmişti, denirse anlamıyordum. Endişe yaratıyordu.” (K2, Çeviri kaygısı)

“Derste dil bilgisini, konuyu unuttuğumda korkuyordum.” (K4, Unutma korkusu)

Mülakat formunda yer alan *“Kendi ana dilinizdeki yapı özellikleriyle yabancı dil olarak öğrendiğiniz Türkçenin yapı özelliklerinin farklı olması öğrenmede zorluklar yaşamınıza neden oluyor mu? Bu durum sizi kaygılandırıyor mu?”* sorusu ile yine araştırmanın alt problemlerinden olan *“Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimine yönelik yaşadıkları kaygılara neden olan faktörler nelerdir?”* problem durumuna cevap aranmıştır.

“Türkçenin yapısı anadilimden farklı bu endişe yaratıyor. Çeviri kısmında da sorunlar yaşadım.” (K1, Yapı farklılığı kaygısı)

“Ana dilimle Türkçenin dil yapıları farklı. Düşünüyordum ama düşündüğümü tam olarak Türkçeye çeviremiyordum. Bazı kelimelerin eş anlamlısı vardır ama bizim dilde tam anlamlısı yoktur. Bunlar endişe yarattı.” (K2, Yapı farklılığı kaygısı)

“Anadilimden farklılıklar zorluk yaşıyordu.” (K4, yapı farklılığı kaygısı)

Araştırmaya katılan öğrencilerin yanıtları göz önüne alındığında öğrencilerin ana dillerindeki yapı ile Türkçenin yani hedef dildeki yapı özelliklerinin birbirinden farklı olması genel olarak öğrencilerde sorunlar ve endişe yarattığı, bunun da kaygıya neden olduğu görülmektedir.

Mülakat formunda yer alan *“Sınavlarda ya da Türkçeyi kullanırken dil bilgisi hataları yapmaktan korkuyor musunuz?”* sorusu ile öğrencilerin verdikleri yanıtlar ışığında araştırmanın alt problemlerinden olan *“Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimine yönelik yaşadıkları kaygılara neden olan faktörler nelerdir?”* sorusuna yanıtlar aranmıştır.

Tablo 3

Örneklem Grubunun Sınavlarda ya da Türkçeyi Kullanırken Kaygı ile İlgili Görüşleri

Kaygı Faktörü	F
Sınav Kaygısı	3

Yabancı öğrencilerin üçü sınavlardan dolayı kaygı yaşadıkları yönünde görüş belirtirken bir öğrenci de bu durumun kendisinde kaygıya sebep olmadığını ifade etmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

“Dil bilgisi hataları yapacağım diye korkum oluyordu. Mesela sınavda 10 tane soru var ben 8 tane doğru yaptığımı düşünüyordum. Ancak hocam 5 tanesini doğru yapınca verilen puanı bana veriyordu. O, 3 tanesiyle ilgili tam olarak istediğimi vermiyorsa diyordu. Bu yüzden endişeleniyordum.” (K2, Sınav kaygısı)

“Sınavlarda diğer soruları tahmin ederek kafayı kullandığında bir şekilde yorumlarsın. Ancak dil bilgisini ezbere bilmeden yapamazsın. Bu insanı korkuya sokuyor.” (K3, Sınav kaygısı)

“Sınavda dil bilgisi hataları yapmaktan korkuyordum.” (K4, Sınav kaygısı)

“Sınavlarda ya da Türkçeyi kullanırken hata yapmaktan korkmuyorum.” (K1).

Mülakat formunun öz yeterlik ile ilgili kısmına, bu çalışmanın asıl konusunu oluşturan Türkçenin dört temel dil becerilerinin merkezinde yer alan ve dilin bu temel becerilerin edinilmesinde rolü büyük olan dil bilgisinin önemi ve gerekliliği konusunda yabancı öğrencilerin görüşlerinin alınmasıyla başlanmıştır. Bu yüzden öğrencilere *“Size göre Türkçe dil becerileri dinleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilişkisi bakımından dil bilgisi öğreniminin yeri nedir, önemli buluyor musunuz?”* sorusu sorulmuştur. Böylelikle araştırmanın alt problemlerinden olan *“Yabancı dilde dil bilgisi öğretiminin önemi ve gerekliliği konusunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin görüşleri ne yöndedir?”* sorusuna da cevap aranmıştır.

Tablo 4

Örneklem Grubunun Türkçe Dil Bilgisinin Önemi ve Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Dil Bilgisi Önemlidir, Gereklidir	F
Evet, önemlidir, dilin temelidir	3
Dil Bilgisi Önemli Değildir	F
Evet, öncelikli değildir, Konuşma eğitimi daha önemlidir.	1

Tablo 4'e göre katılımcıların 3'ü Türkçenin dil bilgisinin önemli ve gerekliliği konusunda görüş belirtmişlerdir. 1 öğrenci ise konuşma eğitimini daha çok ön plana çıkarıp dil bilgisinin konuşmadan sonra geldiğini savunmuştur. Yabancı öğrencilerin görüşleri şu yöndedir:

“Türkçenin dil bilgisi önemlidir çünkü gramer dilin temelidir.” (K1, Dilin temeli)

“Dil bilgisi önemli özellikle de yazma ve okuma da önemli. Çünkü yazacağımı birileri okuyacak, anlam çıkması lazım bu yüzden dil bilgisi kurallarıyla önemli.” (K2, Dilin temeli)

“Dili öğrenmek için dil bilgisini öğrenmek gerekiyor.” (K3, Dilin Temeli)

“Dil bilgisinden önce dili bilmek lazım önce konuşma dilini bilsen gramer daha kolay olur, dil bilgisi sonra gelir.” (K4, Konuşma eğitimi)

Öğrencilerin, dil bilgisine yönelik öz yeterlik algılarının tespiti amacıyla *“Türkçe dil bilgisi açısından kendinizi başarılı buluyor musunuz?”* sorusu yöneltilmiş bununla da araştırmanın problem durumlarından olan *“Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi öğrenimine yönelik öz yeterlik algılarına ilişkin görüşleri nedir?”* sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 5

Örneklem Grubunun Türkçe Dil Bilgisindeki Başarı Durumlarına İlişkin Görüşleri

Başarı Durumu	f
Dil bilgisinde başarılıyım	2
Dil bilgisinde başarılı değilim	2

Tablo 5 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısı kendilerini dil bilgisinde başarılı bulduklarını yarısı da başarılı bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerden ikisi, kendilerini orta düzeyde yeterli sayılabilir derece de başarılı bulduklarını düşünseler de iki öğrenci de başarılı olmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

“Türkçe dil bilgisinde kendimi orta düzeyde başarılı buluyorum.” (K1, Başarılı)

“Dil bilgisinde okul döneminde de başarılıydım. Zaman geçtikçe konular unutulabilir ama.” (K2, Başarılı)

“Dil bilgisinde başarılı değilim. Hocalar yol gösterici ama materyal ve anlatım yetersiz. Ben gramerde geri kaldım.” (K3, Başarısız)

“Kendimi başarılı bulmuyorum. Önceden iyiydim ama şimdi unuttum.” (K4, Başarısız)

Öğrencilerin dil bilgisine karşı yaklaşımlarını öğrenmek aynı zamanda yine öz yeterliklerine dair çıkarımlarda bulunmak amacıyla “*Türkçe dil bilgisi kurallarının zor ve karışık olduğunu düşünüyor musunuz?*” şeklinde soru yöneltilmiştir. Bununla birlikte araştırmanın alt problemlerinden olan “*Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe gramer yapılarına ilişkin görüşleri nelerdir?*” şeklindeki soruya da yanıt aranmıştır.

Tablo 6

Çalışma Grubunun Dil Bilgisi Kurallarının Zorluğuna İlişkin Görüşleri

Nitelik	F
Kuralların Fazlalığı	2
Dil Yapısındaki Farklılıklar	2

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin yarısı dil bilgisi kurallarının sayıca fazla olması nedeniyle zor ve karışık olduğu yönünde görüşler belirtirken, diğer yarısı ise dil yapılarındaki farklılığa özellikle dikkat çekerek, zor olduğunu ancak çalıştıkça bunu aştıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu yöndedir:

“Başta karışık ve zor buluyordum. Ama zaman geçtikten sonra öğrendim ve kurallar çok ama okudukça kendimi geliştirdim.” (K2, Kuralların fazlalığı)

“Türkçenin gramer kurallarını hem sayı olarak fazla hem de karışık. Mesela kurallar oluyor ancak bu kuralların yanında istisnaları da var bunlar zor oluyor.” (K3, Kuralların fazlalığı)

“Şimdi zor ve karışık bulmuyorum, başta zordu. Çünkü Türkçe sondan eklemeli bir dil benimkinden farklı.” (K1, Dil yapısı farklılığı)

“Benim ana dilimden farklı, kurallar fazla, konuşma dili, yazı dili farklı.” (K4, Dil yapısı farklılığı-Kuralların fazlalığı)

Öğrencilerin dil bilgisi ile ilgili yeterliklerini geliştirme konusunda derslerde yapılabileceklerle ilişkin görüşlerini almak için “*Türkçe derslerinde dil bilgisi öğreniminin daha verimli hale gelebilmesi için neler yapılabilir?*” sorusu sorulmuştur. Bununla da aynı zamanda öğrencilerin görüşlerinden yola çıkılarak öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik bazı önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

“Derse fazla zaman ayrılması lazım. Fazla Türkçe ile ilgili sorular çözmemiz gerekir. Öğretmen çok önemlidir, merkezde olmalı. Farklı yöntemler denenmeli çünkü insanlar aynı şeyi anlamayabilir.” (K1)

“Daha çok örnekler verilmeli. Cümlelerin farklı kuruluşları anlatılırsa daha güzel olur. Sadece dil bilgisi varsa bu cebinde kullanamadığın para gibi bir şey olur.” (K3)

“Öğretmenin sınıfa göre ders anlatması önemli mesela 6 kıtadan gelmişlerdir, hepsinin gramer yapıları farklı, çoğunluk neyse ona göre ders anlatması önemli. Öğretmen

sadece ben anlattım hadi sizde anlayın değil, Türkçeyi sevdirek ona göre anlatmalı.”
(K2)

Çalışma grubunun oluşturan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe dil bilgisi dersinin daha verimli hale gelmesi için görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin özellikle derse daha fazla zaman ayrılması gerektiği, öğretmenin sınıftaki öğrencilerin niteliklerini göz önüne alarak herkese hitap edebilecek şekilde dersi anlatması ve konu ile ilgili örnekleri daha fazla vermesi gerektiği yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yaşadıkları en büyük kaygının iletişim kaygısı olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler, yeni bir dil öğrendikleri için öğretmenlerini ve arkadaşlarını anlamada zorluk çekeceklerini düşünerek kaygılanmaktadırlar. Sorulan sorulara karşı da yanlış cevaplama ya da cevaplayamama korkusu yaşadıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin daha çok yakın çevresindeki arkadaşların tepkisinden dolayı kaygı yaşadıkları görülmektedir. Öğrenme, motivasyonla doğrudan ilişkilidir. Öğrenciler kendilerinin verdikleri cevaplarla ilgili arkadaşlarının olumsuz tepki vereceklerini (yanlış cevaplarına gülme, geride olduklarını hissettirme) düşündükleri için kaygı yaşamaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anadillerindeki ve yeni öğrendikleri Türkçenin yapı özelliklerinin farklı olmasından dolayı, dil öğrenememe veya yanlış öğrenme kaygısı yaşadıkları görülmektedir. Öğrenciler sınavlara girmeden sınavları yapamama düşüncesinden dolayı kaygı yaşadıklarını ifade etmektedirler.

Araştırmaya katılan öğrenciler dil bilgisinin kendileri için önemli ve gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Yine araştırmaya katılan öğrenciler, dil bilgisi başarısı konusunda kararsızlık yaşadıkları, kendilerini bir an başarılı, bir an başarısız gördüklerini ifade etmektedirler. Öğrenciler genel olarak dil bilgisinin zor bir ders olduğunu ifade etmektedirler. Dil bilgisi konularına daha fazla zaman ayırmanın öğrenme açısından önemli olduğunu ifade etmekte, öğretmenlerin öğrencilerin niteliklerine göre ve daha fazla örnek vererek dersi anlatmaları konusunda görüş bildirmektedirler.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaygıyla ilgili birçok çalışma yapılmıştır (Özdemir, 2013; Yoğurtçu ve Yoğurtçu, 2013; Boylu ve Çangal, 2015; İşcan, 2015; Şen ve Boylu, 2015; Erdil, 2016; Polatcan, 2016; Altunkaya, 2017; Altunkaya ve Erdem, 2017). Yapılan bu araştırmaların genel olarak okuma ve konuşma becerileri üzerinde odaklandığı, öğrencilerin en çok zorlandıkları becerilerden biri olan dil bilgisi becerisine yönelik bir çalışma kaygı araştırması yapılmadığı görülmektedir. Polatcan (2019) araştırmasında, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaygı ile ilgili yapılan çalışmaların nicel yaklaşımla yapıldığının altını çizmiş, nitel araştırmaya yer verilmemesinin bir eksiklik olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada olduğu gibi özellikle kaygı araştırmalarında nitel yaklaşıma yer verilmesinin öğrencilerin yaşadıkları kaygıları anlamada daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Öneriler

1. Bu zamana kadar yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kaygı durumlarına ilişkin yapılan araştırmalar dört temel dil becerileri üzerinde yoğunlaşmıştır. Tüm bu temel becerilerin merkezinde yer alan ve tüm dil becerilerinin ona göre şekillenmesi gerektiği dil bilgisi öğrenimine yönelik kaygı düzeyleri ile ilgili çalışmalar yapılmamıştır. Bu alandaki eksikliğin giderilmesine yönelik bu çalışmayla birlikte bundan sonra da dil bilgisi öğrenimine yönelik çeşitli türleriyle de birlikte kaygı üzerinde çalışmalara ağırlık verilebilir.
2. Araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin görüşlerinden yola çıkılarak yabancı dil olarak Türkçe dersine giren öğretmenler hem dil bilgisi hem de diğer becerilerinin edinilmesinde dersten tek düze anlatmaktan kurtararak çeşitli materyallerle zenginleştirmeli, bir yönteme bağlı kalmaksızın farklı dil öğretim yöntemleri kullanmalı, hoşgörülü tavır ve yaklaşımlarıyla derste her şeyi kontrol altında tutan ve yöneten bir lider olarak eğitim süreçlerini devam ettirmelidir.

KAYNAKLAR

- Altunkaya, H. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme ve okuma kaygıları. *Education Sciences (NWSAES)*, 12(3), 107-121.
- Altunkaya, H.ve Erdem, İ. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuma kaygıları ve okuduğunu anlama becerileri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(1), 59-77.
- Biçer, N. (2017). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 237-245.
- Boylu, E. ve Çangal, Ö. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Bosna-Hersekli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 349-368.
- Bozkurt, B. Ü. ve Uzun, N. E. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler / yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 2-12.
- Büyükkız, K. K. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 204-211.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 52-63.
- Erdil, M. (2016). *TÖMER' de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmeye ilişkin kaygı düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Göçer, A. (2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21-36. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trakyasobed/issue/30209/326075>

- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Journal of Türklük Bilimi Araştırmaları*, 17(32), 74-126.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İşcan, A. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma kaygısı üzerine bir inceleme (Ürdün Üniversitesi Örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 14, 135-152.
- Melanlıoğlu, D. (2015). Yabancı öğrenciler için dinleme becerisine yönelik üstbilişsel dereceli puanlama anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçe Öğretimi Özel Sayısı II*, 391-404
- Özdemir, E. (2013). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının kaynakları*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Pilancı ve Saltık (2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde dilbilgisi içeriğini etkileyen faktörler: A1, A2 düzeyleri. *International Journal of Humanities and Education*. 4(9), 122 – 149.
- Polatcan, F. (2016). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygılarının incelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 3(3), 1-13.
- Polatcan, F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaygı üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 205-216.
- Şen, Ü. ve Boylu, E. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen İranlı öğrencilerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 13-25.
- Tiryaki, E.N. (2013) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44
- Tüfekçioğlu, B. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe okuma becerisinin yöntem ve materyal açısından geliştirilmesine yönelik bir çalışma. *E-dil Dergisi*, 1, 101-117.
- Yin, R. (1984). *Case study research: Design and methods*. (3. Basım). California: Sage Publications.
- Yalçın, A. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yoğurtçu, K. ve Yoğurtçu, G. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde kaygının akademik başarıya etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 1308-9196.